

عنوان مقاله:

بررسی استعاره مفهومی «عرفان خرابات است» در دیوان حافظ

محل انتشار:

دو فصلنامه پژوهشهای ادب عرفانی (گوهر گویا)، دوره 12، شماره 1 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسندگان:

جهاندوست سبزیعلیپور - دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت، ایران

سهیلا وزیری - کارشناسی ارشد رشته زبان و ادبیات فارسی و دبیر آموزش و پرورش رشت

خلاصه مقاله:

امروزه مطالعات زبان شناسی شناختی به این مهم دست یافته است که بشر بدون استعاره مفهومی توانایی اندیشیدن ندارد. با کمک گرفتن از استعاره مفهومی افزون بر راه یابی به ذهن اهل زبان، با افکار آنان نیز بیشتر می توان آشنا شد. باتوجه به شیوه تفکر بشر می توان دریافت انسان برای بیان امور معنوی و ماورای فیزیک، به امور مادی و برخی مصداق ها نیازمند است تا بتواند به آنها اشاره کند. ادبیات فارسی که در دوره ای گزارشگر حالات عرفانی عارفان بزرگ بوده است. در بسیاری از موارد، برای مفهومی کردن این حالات از حوزه های مادی استفاده کرده است. یکی از این حوزه ها، خرابات و میکده است. عرفان در ادب فارسی بسیار به خرابات تشبیه شده است. گویا خرابات و میکده ادامه سنتی آیینی به نام نوشیدن هوم (شیره سکرآور در مزدیسنا و پیش از آن) است که در شعر فارسی در دوره اسلامی به یک سنت ادبی تبدیل شد و مضامین عرفانی ماندگاری را نمایان کرد؛ به گونه ای که بدون استعاره مفهومی «عرفان، خرابات است»، درک مفاهیم ماورایی در عرفان آسان نخواهد بود. تلاش نگارندگان در این پژوهش بر آن است تا با استفاده از واژه ها و اصطلاحات حوزه خرابات نشان دهند استعاره نامبرده چگونه شکل گرفته است. شواهد شعری در این پژوهش از دیوان حافظ است. نتایج نشان می دهد با حذف این استعاره از شعر فارسی (به ویژه در شعر سبک عراقی)، متون عرفانی بسیار بی مایه خواهد شد.

کلمات کلیدی:

استعاره مفهومی، عرفان، خرابات، کلان استعاره، دیوان حافظ

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1209379>

